

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi kultúrákban
2025.04.29.

Április utolsó dekádjában a kora nyári időjárás szinte mindenütt beköszöntött, a néhány esős nap kivételével napsütéses, meleg hetet tudhatunk magunk mögött. Csapadék 1-3 nap hullott maximum ~45,0 mm mennyiségben, de voltak területek ahol csupán nyomokban volt mérhető. Az esősebb vidékeken az érkező felmelegedés tartósan magas páratartalmat eredményezett, mely lokálisan kifejezetten kedvezett a kórokozók számára.

A 2-3 nóduszos (zászlóslevél kiterülése) **ősz**i **búza** állományokban a csapadékkal kevésbé érintett területeken szinte változatlan volt a növény egészségügyi helyzet. A meleg és esősebb Dunántúlon ezzel szemben a fejlett, sűrű növényzetű állományokban a kedvező, párás mikroklima a **lisztharmat** fertőzöttség emelkedését idézte elő. Az érzékeny fajtákban fellépő betegség a száron és az alsó állományszinten terjeszkedett jellemzően. Amennyiben az időjárás a jelenlegihez hasonló marad, a lisztharmat erősödése valószínűsíthető az eddig gombaölőszeres kezelésben nem részesített táblákon. A **szeptóriás és pirenofóras levélfoltosságok** észlelési szinten maradtak a korábban fertőzött területeken.

Őszi **árpában** (kalász hasban - első toklászok megjelenése) a **pirenofóras (hálózatos) levélfoltosság** valamint a **barna levélfoltosság** tünetei enyhén erősödtek, különösen ott ahol nem történt még ellenük védekezés. A **lisztharmat** fertőzöttség a sűrűbb állományokban növekvő, ugyanakkor nagyon vegyes a kép ezért táblaszintű ellenőrzés javasolt.

A **levéltetvek** betelepődése folyamatos a növényekre, de szemmel látható populáció növekedés inkább az őszi árpán jellemző. A **vetésfehérítő bogarak** egyedszáma megnyugtatóan alacsony szinten stagnál (1-3 db/10 hálócspás), továbbra is látható a bogarak párosodása és mérsékelt tojásrakása. A lárvakelés egy-egy táblán már megkezdődött, még azonban nem általános. A gabonafélékben a **parlagfű** megjelenése szinte mindenütt gyakori, a kelés - 4 leveles állapotú gyomnövény fejlődésének kedveztek az esős napok.

A virágzás – becőkötődés, becőnövekedés különböző stádiumaiban található **repce**t a rovarkártevők mellett az időjárási tényezők is sújtották. A kisebb-nagyobb lehúlések a virágzati tengelyen a virágok elrúgását, barnulását, hiányos kötődését okozták. Hiányos termékenyülést válthat ki a repcefénybogár imágóinak bimbóba rágása és pollen fogyasztása melynek nyomai könnyedén felismerhetők a virágzat alapos vizsgálatakor. A **repcefénybogár** egyedszáma mostanra kártételi szint alá csökkent, 25-40 db imágó/10 hálócspás mennyiséggel, a virágzással a kártételi veszélyhelyzet is minimálisra mérséklődött. A kártevő lárvái már megfigyelhetők a virágokban. A **repcebecő-ormányos** betelepődése folyamatos, népessége alacsony szintű, emellett párosodó egyedek is láthatók. A védekezést az egyedszámuk függvényében célszerű elvégezni ellenük, mely 1 db bogár/növény vagy 10-20 db imágó/ 10 hálócspás mennyiséget jelent. Párás, meleg napokon várható a **repcebecő-gubacsszúnyog** megjelenése is, mely ellen a repcebecő-ormányos elleni védekezés is megfelelő hatást adhat. A virágzási időszakban a szíromhullástól célszerű elvégezni a **szklerotíniás, fómás, alternáriás betegségek** elleni védekezést. Ezt különösen indokolja, hogy a fómás betegség újabb levéltünetei jelentek meg az állományok alsó levelein, melyek fejlődéséhez, a kórokozó újabb levél- illetve szár fertőzéséhez a jelenlegi körülmények optimálisak.

A kelő **napraforgóban és kukoricában** egy-egy térségben gyenge mértékű, de gyakori a **barkók** kártétele, mely többnyire a tábla szélekre korlátozódik. Az Alföld egyes megyéiben a **sároshátú bogár** imágói is megfigyelhetők, kártételük egyelőre jelentéktelen. A korábban ültetett, hajtásfejlődés állapotú **burgonyában** megjelentek, helyenként lerakták az első tojás csomóikat a **burgonyabogarak**.

A kártevő megfigyelése a kelő állományokban is javasolt, mert az áttelelt bogarak nagy egyedszámban súlyos levélvesztést okozhatnak.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.